

людини. <https://zmina.info/news/profesiynnyj-standart-zhurnalist-vnesly-do-nacziionalnogo-reyestru-kvalifikaczij-shho-cze-daye/>

8. Наумова О. (30.01.2025). Професійний стандарт «Журналіст», розроблений за ініціативи Суспільного, внесено до Національного реєстру кваліфікацій. *Детектор медіа*. URL: <https://stv.detector.media/suspilna-korporatsiya/read/8743/2025-01-30-profesiynny-standart-zhurnalist-rozroblenny-za-initsiatyvy-suspilnogo-vneseno-do-natsionalnogo-reiestru-kvalifikatsiy/>

АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Остапенко О. П.

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри теплоенергетики*

*Вінницький національний технічний університет
м. Вінниця, Україна*

Сучасні виклики глобалізації та євроінтеграції вимагають від української системи вищої освіти приведення у відповідність до міжнародних стандартів якості. Акредитація освітніх програм є ключовим механізмом забезпечення якості вищої освіти та визнання українських дипломів на міжнародному рівні.

Питання ефективності системи акредитації освітніх програм набуває особливої актуальності в контексті інтеграції України до Європейського простору вищої освіти, необхідності підвищення конкурентоспроможності українських закладів вищої освіти, потреби у забезпеченні міжнародного визнання українських дипломів, вимог ринку праці до якості підготовки фахівців, демографічних викликів та скорочення кількості абітурієнтів.

В Україні система акредитації зазнала кардинальних змін після прийняття Закону «Про вищу освіту» [1] у 2014 році та створення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) [2] у 2018 році. Ці реформи спрямовані на приведення української системи вищої освіти у відповідність до європейських стандартів та покращення її якості.

Нормативно-правова база акредитації в Україні містить такі документи:

- Закон України «Про вищу освіту» (Розділ V) [1] як основу реформування системи якості;
- стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти ESG (European Standards and Guidelines) [3];
- положення про акредитацію освітніх програм та діяльність Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) [2].

Акредитація освітніх програм – це процедура зовнішнього оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет відповідності стандартам вищої освіти, що завершується прийняттям рішення про акредитацію або відмову в акредитації.

Структура та принципи акредитації освітніх програм в Україні включають в себе зовнішнє забезпечення якості освіти через незалежну експертизу; сформовані критерії акредитації, що оцінюють відповідність освітньої програми стандарту вищої освіти, наявність кадрового потенціалу закладу вищої освіти, матеріально-технічне забезпечення тощо та безпосередньо саму процедуру акредитації, що передбачає самооцінювання, зовнішню експертизу та прийняття рішення про акредитацію.

Сучасна система акредитації в Україні базується на принципах: незалежності (адже, акредитація здійснюється незалежним агентством); прозорості через відкритість процедур та критеріїв оцінювання; об'єктивності через використання чітких критеріїв та стандартів; компетентності (завдяки залученню кваліфікованих експертів); відповідальності, що забезпечується шляхом врахування суспільних потреб та інтересів. Підвищення якості вищої освіти забезпечується через стандартизацію вимог (зокрема, встановлення єдиних критеріїв якості освітніх програм, забезпечення відповідності програм потребам ринку праці, стимулювання закладів вищої освіти до постійного покращення) та компетентнісний підхід (що забезпечується орієнтацією на результати навчання, розвитком практичних навичок студентів та інтеграцією теоретичних знань з практичною діяльністю).

Система акредитації освітніх програм в Україні демонструє значний потенціал для покращення якості вищої освіти та її інтеграції в міжнародний освітній простір. Серед основних переваг слід відзначити підвищення стандартів освіти, забезпечення прозорості та підзвітності, стимулювання розвитку та захист прав студентів.

Слід проаналізувати сучасний стан системи акредитації освітніх програм в Україні, дослідити провідний закордонний досвід та

визначити шляхи вдосконалення національної системи забезпечення якості освіти.

Зараз українська система акредитації освітніх програм перебуває на етапі активного реформування відповідно до європейських стандартів. Впровадження напрацювань із закордонного досвіду акредитації демонструє важливість збалансованого підходу між державним регулюванням та автономією закладів освіти. Проте, успішна імплементація міжнародних практик з акредитації потребує адаптації до національного контексту та поступового їх впровадження.

Ключовими факторами успіху у напрямку реформування системи акредитації освітніх програм є якісна підготовка експертів, достатнє фінансування та розвиток культури якості в закладах вищої освіти.

Успішне впровадження кращих закордонних практик з акредитації освітніх програм дозволить створити більш ефективну систему забезпечення якості вищої освіти в Україні, яка сприятиме розвитку конкурентоспроможної національної системи вищої освіти та її інтеграції в європейський освітній простір.

Література:

1. Закон України «Про вищу освіту». URL: https://kodeksy.com.ua/pro_viwu_osvitu.htm (дата звернення: 03.08.2025).
2. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО). URL: <https://naqa.gov.ua/> (дата звернення: 03.08.2025).
3. The European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA). ESG standards and guidelines for quality assurance in the European higher education area. URL: <https://www.enqa.eu/esg-standards-and-guidelines-for-quality-assurance-in-the-european-higher-education-area/> (дата звернення: 03.08.2025).